Devlet Nüshası

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü: M. Emin Kantürk

İdarehanesi: Cemalnadir sokak, No. 4 Ankara Cad. - İstanbul

6 EYLÜL 1951 PERŞEMBE

Sayı: 10

İşçi Hakkı

HAFTALIK SİYASİ MÜSTAKİL GAZETE

Perşembe Günleri Çıkar — Başyazarı: Kemal SULKER — Yıl: 1 — Fiyatı 10 Kuruş

KOLLEKTİF İŞ AKDİ TATBİK EDİLMELİ !

Asgarî ücret hadlerinin tesbiti hala halledilemedi

İstanbul Tütün İşçileri Sendikasının son yıllık kongresinde işçi istekleri olarak 16 maddelik bir karar sureti kabul etmiştir.

Bunların bir kısmını bildiriyoruz:

İş kanunun ve iş hayatıyla ilgili sair kanunların işçi menfaatlerini korumaktan çok uzak ve demokrasiye aykırı oldukları sık sık tekrarlanıp durur. Hele Demokrat Partinin iktidara geçmeden evvel, bu mevzuda ileri sürdüğü şiddetli tenkidler, vaad ettiği esaslı demokratik değişiklikler hepimizin malûmudur. Buna rağmen şimdiye kadar değişen bir şey

(Devamı 4 ncü Sayfada)

Yabancı mal ithalâtı, ancak gümrüklerle durdurulabilir

Hükûmet, ithalât, ihracat politikasını beğiştirmezse memleket sefalete sürüklenecek

CELAL BEYAZ

Ithalâtın durdurulması ve yerli sanayiin geliştirilmesi bütün işçiler tarafından istenmektedir.

Tekstil ve Orme Sanayii Işçileri Sendikası Defterdar Şubesi Yönetim Kurulu üyelerinden Celâl Beyaz bu hususta şunları söylemiştir:

«— Millet ve memleket bugün iktısadî buhran devresini yaşarken her gün bu buhranı biraz daha genişleten ve tahammül direncini yıpratan, Milli serveti sömürüp götüren ithal mallarının, memleketimiz için en büyük bir belâ olduğunu anlıyarak gaflet uykusundan uyanmak zamanı gelmiştir.

İnsanlık âlemi refah zirvelerine erişirken memleketimizin iktısaden geri kalmasında en büyük rolü, yabancı malların, memleke-

(Devamı 3 üncü sayfada)

Bir Sendikada yolsuzluklar

Kömür Işçilerinin mesai paraları nasıl dağıtılıyormuş

Kuruçeşmedeki Kömür Işçileri Sendikası Yönetim Kurulunun bazı yolsuzluklar yaptığı alâkalılara ihbar edilmiş, tahkikata başlanmıştır.

Iddiaya göre yolsuzluklar şunlardır:

1 — Bu sendika üç yıldır genel kurul toplantısı yapmamıştır.

2 — Sendikadan ayrılan kömür işçilerinin yaka No. yeni işçilere verilmemekte böylece sendikadan ayrılmış işçiler hâlen çalışıyor gösterilmektedir. Böylece kömür yükleme ve taşıma parası olarak müşterilerden alınan paralardan mevhûm şahıslara da hisse çıkarılmaktadır.

3 — Mevhûm şahısların hissele-

(Devamı 4 üncü sayfada)

Esas dâva ve teferruat

KEMAL SULKER

Milleterarası Çalışma Bürosu Semineri 2 Eylüldenberi şehrimizde çalışmalara başlamış bulunuyor. Sessiz ve alâkasız geçen Seminerde «Sosyal Güvenlik» ten ve Sigortaların sağladığı faydalardan, şundan, bundan bahsediliyor, delegelerin bilgileri arttırılıyor.

Sosyal Güvenlik, bir memlekette yaşıyan insanların huzur içinde yaşaması, fikir, vicdan ve çalışma hürriyetlerine sahip olmasıdır. Halkımızın çok güzel ifade ettiği gibi biri yerken diğerlerinin bakmamasıdır.

Acaba memleketin çoğunluğunu teşkil eden köylülerimiz ve işçilerimiz bugün huzur içinde, güvenlik içinde, refah içinde midir?

Bildiğimiz bir şey varsa işçilerin sınıf olarak kendilerini güven içinde göremedikleridir. Nasıl görebilirler ki her ân işsiz kalmak tehlikesi ile karşı karşıyadırlar. Mevcut işsizler, işsiz kalmak tehlikesi ile karşılaşanların endişelerini arttırıyordur. Çoğu işçiler, ücret istikrarından emin değidir. Iç Yönetmelikler, işçi ücretlerinin keyfî şekilde indirilmesine müsaittir. Herhangi bir «asgarî ücret» yoktur. Ucret ihtilâflarının aksettiği «Il Hakem Kurulu» nda işçiler ve Sendikalar temsil edilmemektedir. Iş Mahkemelerine Işçi Hâkim seçiminde işçilerin «oy» ları hiç bir işe yaramıyor, seçim «tayin» le neticeleniyor ve bu, işçilerin feryadına sebep oluyor.

Bütün bunlardan başka işçiler, işsizliğe karşı sigorta edilmemiştir. Bu yüzden de hükûmet, herhangi bir Işsizlik Sigortası veya Sigorta primi ödemediği için işsizliğin, hastalığın, kazanın sebepleri üzerinde durup tedbir almak hususunda zorlanmamaktadır.

Iş Kanunu, bütün işçilere şâmil değildir. Tarım işçileri, deniz işçileri, küçük işletmelerde çalışan işçiler kanundan faydalanmamaktadır. Buna karşılık işverenler, haklarını korumak için Cumhuriyet kurulalıdanberi çıkan her türlü kanun, tüzük, yönetmelik ve Koordinasyon kararlarından bol bol faydalanmışlardır. Ustelik işverenler, istihsal vasıtalarına sahip olma üstünlüğünü de ellerinde tutmaktadır.

Nihayet işverenler, her türlü siyasi organizasyonlarda temsil edilmiş, işçiler ise daima «siyaset» ten uzak tutulmuştur.

Realite bunlardan ibaretken, teferrüatla uğraşıp «Sosyal Güvenlik» in müdafaasiyle vakıt geçirmek esas dâvanın unutulmasına yardımdan başka bir işe yaramaz. Evvelâ kendi meselelerimizi, demagojiye sapmadan halledelim. Sıra elbette ki teferrüatla uğraşmağa da gelir.

Işçiler sigortadaki ilâçlara göre hastalanacaklarmış!

Başhekimin garip bir tamimini açıklıyoruz

Işçi Sigortaları Kurumu Istanbul Bölgesi Başhekimliğinden Sigortaya bağlı Başhekimliklere şu yazı gönderilmiştir:

«— Reçetelerin eczahanemizde

(Devamı 4 ncü Sayfada)

Adanada

Ispirtolu içkiler sanayii işçileri ücretlere zam istedi

Adana, (Ozel) — Tütün, Sigara ve Ispirtolu İçkiler Sanayii Sendikası, toplulukla iş ihtilâfı çıkarmıştır. Tekel Genel Müdürlüğüne bildirilen ihtilâf hakkında

Tütün sigara ve ispirtolu içkiler sanayii işçiler sendikası başkanı Yaşar Kundakçı şunları söylemiştir:

«— Adanada tekel camiasında çalışan işçiler bugünkü hayat şartları karşısında aldıkları üc-

(Devamı 4 ncü Sayfada)

Düz taban olduğu iddia edilen işçinin akıbeti

Sigorta, fabrika da yardımı kesti, işveren ise bu debağ işçisinin tazminatını ödememekte ısrar ediyor

Debağ ve Deri Işçileri Sendikası, Alber Jozef Kamhi müessesesinde çalışan işçi üyelerinden Recep Dizicinin feci âkıbeti hakkında şu malûmatı vermiştir:

«— Recep Dizici adındaki işçi 933 yılındanberi işçidir ve çalıştığı bu müesseseye bir kaç defa girip ayrılmış, son olarak 942 de işe yeniden başlamış ve bir gün olsun müesseseden hesabını kesmemiştir. Yani 9 yıldanberi Jozef Kamhi müessesesinde çalışmaktadır. Bu işçi arkadaşımız müessesede kavelatacılık yapmakta, yarı belinden aşağısı, iş icabı su içinde kalmaktadr. Recep Dizici son günler-

(Devamı 4 ncü Sayfada)

Sendikalar birliği yönetim kurulundan çekilmeler

İşçi Sendikaları Birliği Yönetim Kurulu üyelerinden üçü Birlikten çekilmiştir. Mahmut Yüksel (Liman ve Doklardan) ile İsmail Kılıç (Ekmek, Simit'ten) toplantılara üst üste üç defa gelmediğinden istifa etmiş telâkki olunmuştur. Muzaffer Candaş (Tekstil ve Örme'den) ise istifasını vermiştir. Bunun üzerine yedek üyelerden Bâhir Ersoy (Tekstil ve Örme), Lütfü Yılmaz (Motorlu Taşıt), Nami İşınbark (Motorlu Taşıt) Birlik Yönetim Kuruluna davet edilmiştir.

Yağmur altında çalışan, ücretlerini bilmiyen mensucat işçilerinin hâli

Kaplanca mensucat fabrikasi işçilerinin belli başli şikâyetleri

Kaplanca Mensucat ve Ticaret ortaklığı fabrikası işçileri şu şikâyetlerde bulunmuşlardır:

«— Biz işçilerin soyunma yerimiz, yemekhanemiz yoktur. Bizler küçük, köhne bir yerde yemek yemek zorunda kalıyoruz. Boya

(Devamı 4 ncü Sayfada)

Bir işçinin hayatı böyle devam eder, böyle biter...

Demiryolu işçilerinin dilekleri

Asgari ücret baremi mutlaka tatbik edilmeli

Istanbul D. D. Yolları Yedikule Cer Atelyesi Işçileri Sendikası yıllık ilk kongresini 1.9.951 günü Cer atelyesi yemekhanesinde yapmıştır. Kongre başkanlığına Süleyman Atagün getirilmiştir. Söz alan İşçiler ücretlerin azlığını, hakedilen zamların verilmediğini, işe bir dakika geç gelenlerin 1 saatlik ücretlerinin kesildiğini belirtmişlerdir. Bu arada işbaşı saatinin 7.15 ye-

(Devamı 4 ncü Sayfada)

DARILMACA YOK

iyi iş altı ayda çıkar!

Kim demişse güzel söylemiş. Yani bizi yalansız tasvir etmiş: Iyi iş altı ayda çıkar! Bu lâftan ne kadar alınsak, bunu bir izzeti nefis meselesi yapsak yeridir.

«— Yahu! Biz bu kadar mı yavaş insanlarız?»

Fakat ne desek nafile! Tekstil ve Orme Sanayii Işçileri Sendikasının 5 Martta yazdığı bir şikâyete, Bölge Çalışma Müdürlüğü 24 Ağustosta cevap veriyor. Diyor ki:

«Beb Kıravat Fabrikası zamanında çalışıp Erbem Şirketine devredilen işçilerin kıdem tazminatları hususunda Şirket Idare Heyeti âzaları arasında ihtilâf çıkmış ve iş, mahkemeye intikal etmiş bulunduğundan bu hususta da bir işlem yürütülememiştir.»

Işçiler «devredilmiş» miş! Amma işçilerin bundan haberi yok. Işveren işini yürütmesini biliyor doğrusu...

Bölge Müdürlüğü bir işi ancak 6 ayda tahkik edecek bir mekanizmaya sahip kaldıkça bundan ötesi can sağlığı!

Işleri sürüncemede bırakmayı ne güzel beceriyoruz!

ŞİMŞEK

Çalışma Semineri

Mütehassıslar konferanslarına başladı

3 Eylül Pazartesi günü Milletlerarası Çalışma Bürosunun Yakın ve Orta Doğu semineri Çalışma Bakanı Nuri Ozsanın bir nutku ile açılmıştır.

Seminer 22 Eylüle kadar çalışacaktır.

Seminer teknik yardım çerçevesi içinde büro tarafından organize edilmekte olan bu gibi faaliyetlerin bir cüz'üdür. Seminerden gaye; içtimaî dâvaların beynelmilel görüşlerini ve yeni terakkilerini Çalışma Bakanlığı ile bu Bakanlığın murakabesi altındaki İşçi Sigortaları Teşkilâtının çalışmalarını göstermektir.

Seminerlere Yakın ve Orta Doğu memleketlerinden 30 kadar delege iştirak etmiştir. Seminer konferansları Milletlerarası Çalışma bürosu mütehassısları, Birleşmiş Milletler Teşkilâtı, Dünya Sağlık Teşkilâtı ve Milletlerarası İçtimaî Emniyet Teşkilâtının idarecileri tarafından verilmektedir.

Münakaşalı bir şekilde cereyan etmekte olan konferanslarda delegeler kendilerini ilgilendiren meseleler üzerinde bilgi edinebileceklerdir. Bu arada İşçi Sigortaları müesseseleriyle iş yerleri delegeler tarafından gezilmektedir.

Kongreye davet

9/Eylül/1951 günü saat 13 de İstinye Doklar Fabrikası İşçi lokalinde senelik genel kongremiz yapılacağından üyelerimizin teşriflerini dileriz.

GÜNDEM :

1 — Çalışma raporlarının okunması.
2 — Hesap ve İaşe raporlarının okunması ve tetkiki.
3 — Yönetim Kurulu ve İdare Heyeti seçimi.
4 — Yapı Kooperatifi kurucu heyetinin ayrılması.
5 — Dilekler faslı.

İstinye Gemi Sanayii İşçileri Sendikası Yönetim Kurulu

Kongreye davet

İstanbul Makine Sanayii İşçileri Sendikasından :

8 Eylül 951 Cumartesi günü saat 16 da Cibali Tekel Kutu Fab. salonunda ilk genel kurul toplantısı yapılacaktır.

Üyelerimizin teşrifleri rica olunur.

GÜNDEM :

1 — Faaliyet raporunun okunması.
2 — Hesap raporunun okunması ve yeni bütçenin tasvibi.
3 — Seçimler
4 — Dilekler. (5476)

İşçi ücretlerinin artırılması artık bir zaruret halindedir

Yazan : **Avukat İhsan Altay GÜRHUN**

1940 senesine kadar memleketimizde işçi yevmiyesi, Japonya ve Hindistan gibi en az işçi yevmiyesi verilen memleketlere nisbetle dahi hayli düşüktü. 1938 senesinde Urfa ile Diyarbakır arasında inşa edilen Hacı Kâmil köprüsünün temelindeki suyun boşaltılmasında alâkalı müteahhit, motör yerine, daha ucuz olduğu için, el işçiliğini tercihen kullanmıştır.

Beynelmilel neşriyatta, bir çok memleketlerin işçi yevmiyeleri ve artış nisbetleri gösterildiği halde, bizimki, her nedense, gösterilmiyor. Memleketimizde yerleşmiş ve yerleşmek üzere olan yabancı şirket ve müesseselerin hesap ve plânlarında, bizdeki düşük işçi yevmiyeleri mühim bir âmil olmuş ve olmaktadır.

İşçi yevmiyeleri, memleketimizin muhtelif yerlerine göre değişiktir. Anadoluda, İstanbula nazaran, daha az yevmiye verilmektedir.

İş Kanunumuzun hükümlerine göre, fark gözetilmeksizin müsavi işler için müsavi ücret verilmek icap eder. Buna rağmen kadın işçilerimize, umumiyetle, daha az ücret verilmektedir. Asgari ücret haddi tayin edilmiş olsa, buna imkân olmaz. Kalifiye bir işçi, azami, (5) lira yevmiye almaktadır. Buna ait, dumanı üstünde bir misal verelim:

Bir kısım kalifiye tütün işçilerimizle, tütün tüccarı Sedenko arasında, bu mevsim için yapılan mukavelede yevmiye ücret (485) kuruş olarak tesbit edilmiştir.

Haftada 6 gün çalıştığına, yarı ücretli Pazar tatili kanunu da henüz tatbik edilmediğine göre, kalifiye bir tütün işçisinin 4 haftalık ücreti, yüz on altı lira kırk kuruştur. Bu, gayri safi ücrettir. Vergiler çıktıktan sonra, işçinin eline geçen mikdarı düşününüz. Ekseriyeti ayda 50 — 60 lira alan işçiler teşkil eder. Gelir Vergisi Kanununun «En az geçim için indirim» hakkındaki 32 nci maddesine göre, bekâr mükellefler için vergi indirimi günde bir buçuk liradan ayda 45 lira; çocuksuz evli mükellefler için günde 2,5 liradan ayda 75 lira; bir veya iki çocuklu mükellefler için günde 3 liradan ayda 90 lira; üç veya dört çocuklu evli mükellefler için günde 3,5 liradan ayda 105 liradır.

İşçilerimizin, hemen hepsi diyebiliriz, kirada oturur. Bekârlarının da bakmağa mecbur oldukları kimseleri vardır.

Asgari geçim için vergi indirim haddi azdır.

Hayat, 1938 senesine nisbetle bir kaç misli pahalılaştığı halde, işçi yevmiyeleri bu pahalılık nisbetinde artmamıştır.

İstanbul Ticaret ve Sanayi Odasının geçinme endeksine göre vaziyet şudur:

1938 yıl ortalaması (100) olduğuna göre, ayda 24 lira ev kirası veren beş nüfuslu bir aile için 1951 senesi Ocak ayında yükseliş (328); 100 lira ev kirası veren beş nüfuslu aile için (394,8) dir.

Artış, 24 lira kira verenler için yüzde 228; yüz lira kira verenler için yüzde 294,8 dir.

İnsan Hakları Beyannamesinin 24 ncü maddesinin 3 cü fıkrasında, aynen, şöyle denmektedir:

«Çalışan herkes, kendisine ve ailesinin mevcudiyetine insan şerefine yakışır bir şekil verebilmesi için, münasip ve uygun bir ücret istemek hakkını haizdir ve ihtiyacı olduğu takdirde diğer sosyal tedbirler ile de desteklenir.»

İş Kanununun 32 nci maddesine göre:

«İktısadî ve içtimaî zaruretler dolayısiyle Çalışma Bakanlığınca lüzum görülecek yerlerde ve işlerde işin mahiyet ve hususiyeti göz önünde tutularak gerek saat başına veya gündelik, yahut haftalık veya aylık hesabiyle ve gerek parça başına, yahut yapılan işin miktarına göre veya sair şekillerde ödenecek işçi ücretlerinin en aşağı hadleri mahalli komisyonlarca tesbit olunur.»

Bu asgarî ücret tayin edilmeli ve bir işçinin kendisine ve ailesinin mevcudiyetine insan şerefine yakışır br şekil verebilmesine imkân verecek mikdarda olmalıdır.

Bu asgarî ücret haddi donmamalı, aylık geçinme endeksi göz önünde bulundurularak, mütehavvil olmalı, kalifiye, usta ve mütehassıs işçilerin ücretleri, bu asgarî ücret üzerinde kademelenmelidir.

İş Kanunu ve fazla saatlerle çalışma nizamnamesine göre, kanunî günlük çalışma müddetine ilâveten yapılacak fazla çalışmalar günde en çok üç saat olabilir. Her bir fazla saat çalışma için verilecek ücret, normal çalışma ücretinin saat başına düşen mikdarının yüzde (25) den, yüzde (50) ye kadar yükseltilmesi suretiyle ödenir.

İşçi, normal iş saatinden sonraki çalışmasında daha fazla enerji sarfetmek, kendini zorlamak mecburiyetinde olduğundan daha fazla yıpranır. Buna rağmen, kendisine bu fazla iş saatleri için, normal çalışma ücretinin saat başına düşen miktarının yüzde 25 den yüzde 50 ye kadar arttırılması suretiyle ücret verilmesi sarfedilen emekle kabili telif değildir.

1928 senesine kadar memleketimizde, fazla iş saati için, bir yüzde yüz ilâveli ücret ödeniyordu.

«Fazla saatlerle çalışma nizamnamesi» ile, İş Kanununun bu husustaki maddeleri değiştirilmeli, normal iş saatinden fazla çalışmalar için saat başına yüzde yüz ilâveli ücret verilmesi kanunlaştırılmalıdır.

Bir sendikacıya mektup

Yazan : İbrahim GÜZELCE

Kardeşim;

Birinci mektubumdan bu yana bir hayli zaman geçti. Tabii bu zamanın içinde de bir çok olaylar... Velhasıl, değirmenin durmamacasına dönen çarkı, bizim tarafta hiç bir şeyi değiştiremedi. Gene aynı çırpınışın, gene aynı yaşamak arzusunun içinde, tıpkı bir fasit dairede imişiz gibi döndük durduk.

Mektubundan anladığıma göre; iyi yarınlar, ideal bir sosyal düzen uğrunda yapmak istediğimiz kanunlar çerçevesi içindeki mücadelede, üzerine düşen vazifeyi yapmak bahsinde sebatkârmışsın. Eksik olma!... Atatürk: «Biz bir şeyi vicdanen iyi yaptığımıza, sözlerimizin iyi olduğuna kâni isek, onu olduğu gibi açık, vâzıh, tereddüt ve iphamdan ârî olarak bahsetmeliyiz» demişti.

Kardeşim;

Demincek «bir fâsit daire içerisinde döndük durduk» demiştim. Sakın bunu yanlış mânada anlama. Sen olsan bu hâle başka ne isim verirsin?. Biz, memleket ve millet selâmeti uğrunda, üzerimize düşeni yapmak gayesile ortaya çıktığımız halde, görüyorsun ya, nasıl bir çaresizlik içerisinde çırpınıyoruz. Ekmeğimiz var, yiyecek katığımız yok; ciğerlerimiz sağlam, fakat onları besliyecek, koruyacak havadan mahrumuz; bacaklarımız kuvvetli amma, yürüyebileceğimiz saha dar bir odanın cenderesinden ibret... İşte bahsettiğim fâsit daire...

Esasen, bütün bunları bildiğimiz için değil midir ki; zaman zaman, ciğerlerimizde mevcut bütün gücümüzle: «Efendiler!... Bu kötü bir komedyadan başka bir şey değildir» diyerek bağırmak, sonra bu çirkin oyunu daha fazla devam ettirmemek için, sahnenin perdelerini indirmek ihtiyacı ile dolup taşıyoruz. Her yerde, «Millet menfaati» bahis mevzuu olduğu halde, millet menfaati ile yüzde yüz alâkalı olan bir mitinge —sadece biz yapıyoruz diye— müsaade edilmiyor. Bizim, önlerinde huşû ile eğildiğimiz kanunlar, bizim üstüne titrediğimiz hürriyet, onlar tarafından hiçe indiriliyor. Sonra da bize dönerek diyorlar ki, «Size muasır devletler misillû sendikalar açmak yetkisini tanıdık. İstediğinizi bu kanaldan yürümek suretile alabilirsiniz!» Bu vaziyet neye benziyor bilir misin kardeşim? Elleri kolları kıskıvrak bağlanmış ve bulunduğu yere, bir adım ileriye gidemiyecek şekilde raptedilmiş bir kedinin, burnunun biraz ilerisine hazırlanmış ciğeri koyup da, sonra kediye dönerek:

— Karnım aç diyerek çırpınıyordun... En güzel yiyeceği burnunun dibine koyduğum halde şimdi de nazlanıyorsun!..

Demeğe benziyor.

Dertlerin hangi birisinden söz açayım bilmem ki.. İçinde bulunduğu sınıfın elim ızdırabını kendine dert edinip, hiç bir kanunsuz tarafı mevcut değilken, sadece, iktidarın işine gelmeyen gerçeklere dokandı diye, Çukurovada yayınladığı bir beyanname yüzünden tevkif edilen sendika başkanını mı; yoksa, yarım Türkiyede işçi hareketlerinin tarihi yazılırken, bugünkü hükûmet için hiç de iyi bir hüküm olmıyacak olan Ankara Sendikacılarının toplantı yaptığı salonun içerden ve dışardan polis kordonu altına alınmaları meselesini mi? Emekliyen çocuğu tabanca ile tehdit! Meğerse bu çocuk, mevcut iktidar için ne mühim bir korku menbaı imiş!.. Ama bütün bunlar, bize, yolumuzda daha sıhhatli yürüyüp gelişebilmemiz için birer ışık vazifesinden başka bir işe yaramıyorlar.

Fransız mütefekkiri Montaigne ne güzel söylemiş: «Benim mesleğim ve sanatım yaşamaktır. Bana hayatımı duyduğum, gördüğüm ve yaşadığım gibi anlatmamı menedenler, mimara da desinler ki; sen binalardan kendine göre değil başkasına göre; kendi bilginle değil, başkasının bilgisile bahsedeceksin.» Haydi hoşçakal... Gözlerinden hayretle öper, tanıyanların cümlesine selâm ederim kardeşim. Mektup yaz.

Açık teşekkür

Herko yün İplik Fabrikasında çalışan 198 işçi arkadaşımızın 86 sına birden 1 Eylûl gününden itibaren saatte 4 kuruş 90 santim zam yapmıştır.

Herko İşletme Md. ne alenen teşekkürü bir borç bilirim.

Başmümessil
Refik GEZCAN

Tekstil rozeti

Tekstil ve Örme Sanayii İşçileri Sendikası rozet çıkarmağa karar vermiştir.

Hatırlar mısınız?

EMPERYALIZM INKIŞAF EDIYOR

Muharrir Hüseyin Avni 1932 de «Bir Yarım Müstemleke Oluş Tarihi» adlı bir eser neşretmişti. Bu küçük kitapta bizde görülen içtimaî sınıfların doğuşu üzerinde durmuştu. Adana mıntakasını gözden geçiren ve «pamuk» yüzünden üç sınıfın doğduğunu bildiren muharrir bu sınıfları şöyle adlandırıyordu:

1 — Tüccar unsuru, 2 — Büyük ziraat erbabı, 3 — Ameleyi sevk ve idare eden elcibaşı (alıcıbaşı), 4 — İşçiler. Eserde yabancı şirketlerin ameleyi nasıl istismar ettiği de anlatılıyor. Bu arada müstemlekeleşme mevzuunda şöyle deniyordu:

Emperyalizm, ilerideki inkişaf ve istilâ hareketlerinde kendi fikirlerine uygun bir zümre hazırlıyor ve bu tarzdaki ecnebi mekteplerinden çıkanlar, bir yarı müstemleke münevveri oluyordu.»

Bugün bu gibi mekteplerden çıkmadan da yarı müstemleke münevveri gibi hareket edenleri gördükçe emperyalizmin ne şeytani usullerle adam tavladığını anlıyor ve dikkat kesiliyoruz.

GREVLERDE GERILEDIK!

1934 de Ahmet Naim «Zonguldak Havzası» adlı bir eser neşretmişti. Bir mecmua o zaman eseri şöyle hulâsa ediyordu:

«Bu sayfalara göre Zonguldak Havzasında ilk amele grevi 1921 de «hasta ve yaralı amelenin tedavisi» yüzünden çıkmıştır. 1933 de de Amele Kanununun tayin ettiği «asgari ücret» meselesi münasebetile buna benzer bir hareket görülüyor. Her iki kımıldanışta amelenin haklı talepleri is'af edilmiş, hattâ amele, kanunun verdiği haktan istifade ederek bir Amele Birliği bir de Yardım sandıkları kurmuştur.»

Şu günlerde Grev Tasarısı ile alâkalanırken düne nisbetle ne geri kaldığımızı görüyorsunuz değil mi?

Hukuk Köşesi

İşçilere ağır gelen vekâletname masrafı

Yazan: Av. Haluk Barutçuoğlu

İşçi hayatını günü gününe kazanan ve emeğile kendisine ancak asgari bir hayat temin edebilecek kimsedir. Bir şeyler biriktirebilmek ise —hele bizdeki ücretlere göre— onun imkânlarından çok pek çok uzaktır. Bu sebeple işçiler hakkında çıkan kanunların, onların haklarını kolay ve çabuk olduğu kadar masrafsız da elde etmelerini temin etmesi lâzımdır. Nitekim bizim, işçilere ait kanunlarımız da bazı bakımdan bu şartlara uymaktadırlar. Fakat gene de pek çok eksik ve antisosyal tarafları vardır. Bu sebeple biz bu yazımızda işçilere ağır gelen vekâletname masraf ve külfetinden bahsetmek istiyoruz:

Yukarıda söylediğimiz gibi işçi zaten, çalışırken, dahi ekmeğini ancak çıkartabilmektedir. Bir de bu işçinin patronu ile ihtilâfa düştüğünü ve işten çıkartıldığını düşünün. Eve gidecek ekmek yok demektir. Şimdi bu adam hakkını nasıl arayacaktır?.. Maalesef büyük bir ekseriyet hakkını bizzat takip etmekten âcizdir ve bir avukata başvurmak mecburiyetindedir. Avukatın ücretini şimdilik bir tarafa bırakalım her şeyden önce müekkilin ona bir vekâletname vermesi gerektir. Vekâletname masrafı ise, gerek hususî, gerek umumî vekâletname olsun, bu durumdaki bir işçiye ağır bir külfet olmaktadır. Kanunlarımız ise başka türlü harekete imkân vermemektedir. Çünkü iş dâvalarına asliye mahkemeleri bakmaktadır. Bu takdirde Hukuk Muhakemeleri usulü kanununa göre avukata verilecek vekâletnamenin noter tarafından tasdiki icabetmekte ve bu da masraflı olmaktadır. Halbuki kanunlarımız diğer bazı hallerde masrafsız vekâletname tanzimini mümkün kılmıştır. Meselâ resmî daireler için daire âmirlerinin ve erler için kendi subayları yanında vekâletname tanzim edebilmeleri gibi...

Zaten noterin de yaptığı haddi zatında vekâletname altındaki imzanın falan kimseye ait olduğunu tesbit ve tasdikten başka bir şey değildir. Sırf vekâletname veren bir kimsenin vekâletname verişini inkâr edememesi için... Bu hâle göre, işçilere, iş dâvalarında masrafsız bir adalet temin edilmek isteniyorsa iş dâvalarına mahsur kalmak üzere işçi vekâletnamelerinin de masrafsız şekilde tanzimini mümkün kılmak icabeder.

Hazır sırası gelmişken sendikaların üyelerini temsil selâhiyetlerine de biraz temas edelim:

Kendi patronu ile ihtilâfa düşen bir işçinin tek başına avukata müracaatla onun ücretini ödemesi hemen hemen imkânsızdır. Halbuki bugün, işçilerin toplu olarak bulunduğu bilhassa büyük şehirlerimizde, iş hayatının hemen her sahasında sendikalar kurulmuş bulunmaktadır ve daha da kurulacaktır. Bu vaziyete göre bir sendikanın kendi namına bir avukat tutması veya onunla makul bir anlaşma yapması imkânı her halde mağdur bir işçiye nazaran çok daha fazladır. Ancak bunun için iş ihtilâflarında sendikaların üyelerini mahkemelerde temsil edebilmeleri lâzımdır ki sendikanın vereceği tek vekâletname ile üyeleri mahkemelerde kolayca temsil imkânı hasıl olsun. Gerçi 5018 sayılı Sendikalar Kanunu Sendikalara, birer tüzelkişi olarak genel hükümlere göre haiz oldukları yetkileri genişleterek daha başka yetkiler de vermiştir. Meselâ bu kanun 4 ncü maddesinin E bendinde Sendikalar için «...... genel sözleşmeden ve mesleğin müşterek menfaatlerinden doğan hususlarda ve sigorta haklarında üyelerini ve mirasçılarını temsilen dâva ve husumete ehil olmak» hakkını tanımıştır. Fakat bu kâfi değildir:

Bir defa Sendikalarımız henüz üyeleri adına genel sözleşmeler aktedecek kadar kuvvetli değillerdir. Sonra «mesleğin müşterek menfaatleri» tâbiri o kadar müp[illegible]

(Devamı 3 üncü sayfada)

İşçi Röportajları

Yazan : Mustafa GÜLİRKİN

İnşaat İşçileri Kanunlardan İstifade etmediklerini bildirbi

Apartman iskelesinden düşüp ölen Işçiler

Ne zaman «Bir köprü yıkıldı», yahut «Bir apartıman çöktü» diye herhangi bir havadisi okursam hatırıma inşaat işçileri gelir. Bu cefakâr işçi kardeşlerimizin durumunu düşünür dururum.

«Iskele çöktü, üç işçi öldü»

Şeklindeki haberleri görünce de yüreğim sızlar. Ve Aksarayda toplu bir halde gördüğüm perişan kılıklı inşaat işçilerinden biridir diye düşünür, yüzlerini şekillendirmeğe çalışırım.

Geçenlerde bir iskelenin çökerek üç işçinin ağır yaralandığını okuyunca, bu iş kolunda çalışanların durumunu öğrenmek için «Umum Inşaat Işçileri Sendikası»nı ziyarete gittim. Sendika Başkanı Hamdi Çapa orada idi.

«— Inşaat işçilerinin çalışma şartları hakkında sizden malûmat rica edecektim» dedim

Beni nazikâne karşıladı.

«— Evvelâ, şu nokta üzerinde duralım, dedi. Inşaat denildi mi, apartımandan köprüye, okuldan mendireklere kadar yapılan bütün işler hatıra gelir. Kalöriferli sıcak odalarda yatıp oturulan, içinde çaylar, balolar tertip edilen evlerden, kültür ocaklarına kadar hepsini bizim işçiler yapar. Fakat hiç birimizin başını sokacağı bir evi yok.»

Biraz durdu. Sonra da:

«— Bizim işçilerin derdi öyle büyük ki, dedi, kimse iztırabını bilmek istemez, duymak istemez, hattâ işitmek istemez. Bu meseleleri düşünmek zahmetine bile katlanmaz. Bizim işçiler acıları ile kıvranır, durur, gündeliğinin artmasını ister. Karşısına patron çıkar.

«— Ne zammı? der, istemezsen çekil git!»

Bazan aksi de olur. Işçi zam ister. Iş veren vermez.

Işçi:

«— Oyle ise ben çalışmam!» der. Bu defa da:

«— Işçiler grev yaptı! diye karşısına polis çıkarırlar. Velhasıl Füzulinin dediği gibi:

«— Kimden kime şekva edelim?»

Dertli dertli konuşan muhatabıma:

«— Bunların elbette sebepleri

Hamdi Çapanın Portresi

var!» dedim.

«— Elbette!» dedi ve izaha başladı:

«— Bizim işçiler, İş Kanunundan istifade edemez. Çünkü; Iş Kanunu işçilerin en çok sekiz saat çalıştırılacağını yazar. Fakat inşaat işçileri en az 9,5 saat çalışır. Günde 16 saat çalışan da yok değildir. Fakat hiç bir sorumlu devlet memuru, işvereni karşısına alıp da:

«— Işçileri bu kadar çalıştıramazsın! demez ve ceza yazmaz.»

«— Bir nokta daha var!» diyen Sendika Başkanı arkadaş, inşaat işçilerinin kanun karşısındaki durumunu izaha devam etti:

«— Işçilerimizin parmağı kopar, kolu kırılır. Hattâ apartıman iskelelerinden, merdivenlerinden düşer, ölür. Ne kendisine, ne vârislerine hiç bir tazminat verilmez. O işçi, başkasına ait apartımanı yaparken can verdikten sonra köyünde yarı düzüne insan, atları, öküzleri ile birlikte yattığı viranede sefalet içinde yüzmeğe, göz yaşlarını akıtmağa devam eder.»

Gözümün önünde bir tablo canlandı. Içimin burkulduğunu hissettim. Söyliyecek bir söz bulamadım.

Sendika Başkanı:

«— Işte böyle, dedi. Inşaat işçileri Sigortadan doğum yardımı, ölüm parası, falan diye hiç bir ödenek de almaz. Hattâ bizim işçilerin Cuması, Pazarı da yoktur. Hafta tatillerinde çalışır, Bayramlarda çalışırlar. Bu bakımdan ilk önceleri ücretli Pazar ve Bayram Tatilleri Kanunu neşredilince sevinir gibi olduk. Kanunu gözden geçirince sukutu hayale uğradık.»

«— Neden?» diye sordum.

«— Çünkü, dedi, bir inşaatta bir işçi altı gün çalışır, işini bitirir. Sonra başka bir iş yerine girer. Yeni işveren:

«— Sen yanımda dört gün çalıştın. Beşinci gün Pazara rastladı. Sana nasıl yarım gündelik vereyim?» der ve hiç bir şey ödemez. Herhalde inşaat işçilerini hiç hesaba katmadılar bu kanunu hazırlarken...»

Başını iki tarafa salladı:

«— Ya! Kardeşim, dedi. Bizim dertler bitmez...»

(Devam edecek)

Hukuk köşesi

(Baştarafı 2. ci sayfada)

hem ve elastikidir ki insanı daimi bir tereddüt ve kararsızlık içinde bırakmaktadır. Bir kanunun ise, onu açıklıyan başka bir hüküm sevketmeden tek başına bu derece müphem ve elastiki mefhumlar kullanarak vatandaşları şüphe ve tereddüt içerisinde bırakması bizce doğru değildir. Ayrıca kanunun aynı bendinde bir hayli garibimize giden ve izah edemediğimiz bir husus da Sendikalara «...... sigorta haklarında üyelerinin ve mirasçılarını temsilen dâva ve husumete ehil olmak;» hakkı tanındığı halde işçi ile iş veren arasında çıkacak diğer iş ihtilâflarında sendikalara bu hakkın tanınmasıdır. Halbuki Sendikalara bu hakkın yâni iş ihtilâflarında dahi üyelerini temsil hakkının tanınması hem işçilerin haklarını kolayca elde etmelerine yarayacak, hem de sendikacılığımızın gelişmesinde müessir bir âmil olacaktır.

Çünkü bir üyenin ancak umduğu menfaat derecesinde bir kuvvetle cemiyetine bağlandığı inkâr edilmez bir hakikattır. Bunun için biz Sendikalar kanununun mezkûr bendinin de değiştirilmesi temennisinde bulunuyoruz.

Soma işçilerinin elbise ve postal paraları hakkında ileri sürülen yeni iddialar

Durumun tahkikini önemle isteriz

Soma, (Özel) — İşçi Hakkının 6. sayısında Garp Linyitleri İşletmesinde vazifeli Macit Özlerin işçilerden haksız yere elbise ve postal parası kestiğini bildirmiştim. Bu halklı şikâyetin çıkması üzerine Macit Özler, bir yazı göndermiş ve şikâyetin garazkârane ve hissî tesirlerle yazıldığını anlatmıştı. Soma işçileri bu tevzi'i okuyunca hayret etmişlerdir.

Hâdisenin aslı ve Macit Özlerin durumu şudur:

Macit Özler muvakkat kadrosunda iaşe memurudur. Idare âmir muavini değildir.

Nizama aykırı olarak miadı dolmuş ve dolmamış elbiselerden 13 lira, postallardan 16 lira kestirmiştir ve işçinin göz yaşına bakmamıştır. Bu mesele ve Macit Özlerin durumu tetkik edilirse hakikat kendiliğinden ortaya çıkar. İşçiler. icabında mahkeme önünde iddialarını isbata hazırdır.

IŞÇI HAKKI — G. L. İ. İşçileri ile —bir iddiaya göre— idare âmir muavini, —bir iddiaya göre de— iaşe memuru arasındaki karşılıklı iddiaalrn tahkiki elbette ki faydalı olacaktır. Biz, bazı inbar ve söylentileri sütunlarımıza geçirmeği şimdilik doğru bulmadık. Ilgililerin dikkatini çekeriz.

Yabanci mal ithalati

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

timizi bir pazar yeri haline getirmesinden ileri gelmektedir. Bu ise memleket hesabına esef edilecek bir durumdur.

Memleketimize tabiat her türlü imkânı bahşetmiştir. Tabiî ve beşerî kaynakları bugün en zengin memleketlerle kıyas edilebilecek durumdadır. Fakat bu kaynakların verimini arttırmak, onları genişletmek hususunda evvelki neslin ihmalkârlığı ve bugünkü neslin de alâkasızlığının acısını çekiyoruz.

Kendi piyasamıza çeşitli ülkelerin mamul malları hâkim olmuştur. Dünya yüzünde hiç bir hür devlet yoktur ki yabancı malların bu derece temerküz etmesine müsamahakâr davransın.»

Dokuma işçilerinden Hamdi Çıkıt da demiştir ki:

«— Sabık hükûmetin son günleriydi, Avrupa Iktısadi Işbirliği Konferansına Türkiye de davet edilmişti. Devrin Devlet Bakanı Cemil Sait Barlas, temsilen bu konferansa iştirak etti. Vazifesini başarı ile bitiren Bakanımız, yurda dönünce gazetecilerin alınan karar hakkındaki sualine şöyle cevap verdi. «Memlekete ucuz fiatla kumaş ithal edilmesini kararlaştırdık ki bu memleketimiz için hayırlı bir adımdır.» O zaman gözüm gazeteden ayrılarak bir noktada takılıp kaldı ve aklımdan şöyle geçti:

Bu memlekette yüz binlerce dokuma sanayii işçisi ve taciri var, ucuz da olsa, alınan bu kararla memleket dokum sanayii bakımından öldürülmüş olunuyor. Acaba, Bakan bunu düşünmedi mi? Yoksa, ekseriyet Avrupa kumaşı giymeyi tercih eder diye mi bu kararı aldı? Senelerdenberi yabancı memleketlerden alınan çürük mallar yüzünden Türkiye hükûmetinin bütçesi her devir biraz daha zayıfladığı halde, hâlâ kendi mâmulâtımızı inkişaf yolları aranmadan paralarımızı yabancı ellere teslim edenleri başımızdan atsak diye düşündüm. Nihayet 14 Mayıs inkilâbı ile hakikaten atıverdik. Fakat 14 Mayıs inkilâbından önce bizlere yapılan vaatlar gereğince, bir kişi dahi çalışan yerler iş kanununa tabi tutulacak, işçinin grev hakkı tanınacak, ücretli hafta tatillerinde tam yevmiye verilecek, memleketin iktisadiyatının yükselmesi için yabancı ithal malları sokulmıyacak, kendi fabrika ve imalâthanelerimiz tam randımanla çalışacak, işsizliğin önlenmesi sağlanacaktı.

Fakat hiç biri olmadı. Devran yine ol devran, âlem yine ol âlem. Şunu unutmamak lâzımdır ki şair Füzulinin dediği gibi: «Elin yahşi sarayından bizim viranemiz yeğdir.»

Umumî kanaat şu merkezdedir: Yerli sanayiin himayesi için gümrük duvarlarını yükseltmek lâzımdır. Idhalât ve ihracat politikası değiştirilmezse «yerli malı kullanalım» propagandası davayı halletmez. Ustelik fikirler çıkmaz sokağa saptırılmış olur. Devlet, iktısadî kalkınma programı tatbik etmezse bu dava sürer gider ve memleket sefalete düşer.»

HİKÂYE

Aylı bir gecede...

Yazan: RUŞTU CEYHAN

Hasat mevsimiydi.

60 - 70 hararet derecesini bulan müthiş güneşin altında koşar adım iş görmekten haşlanmışa dönen patoz ırgatları öğle yemeğine oturmuşlardı. Beşer, altışar kişilik mangalar halinde, bakır karavanaların etrafına sıralanmışlar, yağ yerine ayranla parlatılmış yarma pilâvını kapışa kapışa yiyorlardı.

Koltukçu Zeynel'in dişleri arasında birden bir taş çatırdadı. Elindeki tahta kaşığı müthiş bir küfürle fırlattı.

«— Size müslüman diyenin anasını, arvadını, kız bacısını, küncüden ufağını.........»

Karavana başındakilerden bir ihtiyar.

«— Tövbe estağfurullah!» demiş bulundu.

Ihtiyarın çenesini hışımla dürten Zeynel :

«— Ne estağfurullahı? dedi, dişim kırılıyordu. Estağfurullahmış... Ben söğünce günah, dişimiz kırılsa ya?»

Akları kanlı, iri gözlerile ihtiyara baktı.

Ihtiyar gık bile diyememişti. Zeynel'in vurucu, kırıcı, gözü kanlı biri olduğunu biliyordu. Yerinde büsbütün ufalmış, gözlerini bile kaldırmadan, pilâvını kaşıklıyor, birer kösele kadar kuru tandır ekmeğini dişsiz ağzıyla ve çok zorlukla çiğneyerek yutmağa çalışıyordu.

Karşıda, kocaman bir ağustos böceğini hatırlatarak güneşin altında uyuklıyan harman makinesinin gölgesine bağdaş kurmuş, yemek yemekte olan patoz ustası, ırgatbaşı ve usta muavinini göstererek :

«— Onlara etli yemek! dedi, has ekmek, ayran... Yemek de kalaylı sahanlarda gider!»

Sarı saçları, incecik bıyığı ve upuzun yüzüyle bir tilkiyi hatırlatan desteci Kemal Cesur:

«— Doğru vallaha Zeynel ağa! dedi, biz de dokuz aylığız, onlar da!»

Güneşte büsbütün sararmış, bir ayana benziyordu.

Zeynel kalktı, çay içmek için tarlanın altbaşındaki çaycının bulunduğu tarafa gitti.

Deminki ihtiyar :

«— Söğen de, duyan da boyunca günaha girer!» dedi.

Kemal Cesur :

«— Tabii yahu!» diye tasdik edince :

«— Tabiîse demin niye arka çıktın?» dediler.

«— Siyaset oğlum! dedi Kemal Cesur, sakala göre tarak vuracan geçinmek için!»

Paydosta ırgatbaşının yanına sokulan Kemal Cesur :

«— Seninki gene ne Allah kodu, ne ana bacı, ne de küncüden ufak, haberi olsun!» dedi.

«— Kim?»

«— Zeynel!»

«— Niye?»

«— Benden duymuş olma.. Sizi de karıştırdı!»

«— Ne gibi?»

«— Onlara etli yemek, has ekmek dedi, onlarda dokuz aylık, biz de dedi...»

Yanıbaşında, harman makinesinin vidalarını sıkıştırmakta olan patoz ustasına dönen ırgatbaşı:

«— Duydun mu Zeynel'in marifetini?» dedi.

Işinden başını kaldırmaksızın usta:

«— Yalan da değil...» cevabını verdi.

Otedenberi ırgatbaşıyı sevmezdi. Kırk beş kişilik bir kadroyla çalışması gereken patozda otuz beş kişiyi günde yirmi saat çalıştırmak suretile milleti kırar geçirir, on kişilik farkı cebine atardı.

Gece kumardan dönmekte olan Zeynel'le karşılaşınca, onu bir kenara çekerek:

«— Bu Kemal Cesur'dan kendini kolla!» dedi.

Derhal kuşkulanan Zeynel :

«— Niye?» diye sordu

Ustabaşı duyduklarını anlattıktan sonra :

«— Ağzını sıkı tut!» tavsiyesinde bulundu.

Zeynel'i bir düşüncedir almıştı.

«— Yaz var, güz var.. dedi, eh oğlum Kemal Cesur.. Ben de Zeynel'sem......»

O hafta sonunda ırgatbaşı, Zeynel'e yol verdi, yerine Kemal Cesur'u terfi ettirdi. Bu suretle Kemal Cesur artık çift haftalık alacaktı .

Yeni haftanın beşinci gecesiydi. Yukarda kuvvetli bir ay vardı. Harmanın içine devrili devriliveren ırgatların diş gıcırtıları, homurtular ve sayıklamaları aydınlık geceyi dolduruyordu.

Zeynel yolla harmanların arasındaki biçilmiş tarlayı emekliyerek geçti. Harmana yirmi metre kala yüzü koyun yattı, karnı üzerinde kaymağa başladı.

Harmanın yanına gelince durdu, etrafa kulak verdi. Yorgun ırgatların iniltilerile böcek çıtırtılarından başka ses yoktu.

Zeynel dizüstü kalktı, dizleri üzerinde yürüyerek uykudaki ırgatların yüzleri arasında Kemal Cesur'unkini aramağa başladı. Birden onu gördü. Ofkeden gerildi. Sıcak bir kan yüzüne hücum etti, sol kulağı çınladı.

Sarı bıyığı, sapsarı saçları ve uzun yüzüyle mışıl mışıl yatmakta olan adama uzun uzun baktı. Sonra sustalısını çıkardı, açtı. Sustalının bir su gibi parlak demiri ayın altında çımkılandı.

Fakat... Kemal Cesur'la iş bitmiyordu ki!

Sustalıyı kapayıp, karadonunun cebine attı, kibritini çıkardı, etrafı tekrar kolladıktan sonra kibriti usullacık çaktı, sapları tutuşturarak yola doğru koşmağa başladı.

Ince, turuncu alevler hafif bir dumanla birlikte süratle büyüyordu. Koca harman birdenbire yekpare bir alev halini aldı. Alevlerin ışığında koşuşan ırgatların haykırışları, yanık kokusu geceyi doldurdu.

Bütün bunları beş yüz metre öteden, ihtiyar bir dutun dalları arasından seyretmekte olan Zeynel, sakallı yüzünün sert hatlarile gülümsüyordu.

İşçi ve SPOR

Ayyıldız, Doğan Güneş, Cam spor hükmen galip, Akınspor mağlûp. Hususî maçta Yıldıran spor 2 - Akarca Gençlik 2

«Güreşçi Faik Ağabey» kupası maçlarına 2/9/1951 Pazar günü yine Eyüp sahasında devam edilmiştir. Fakat bir kaç haftadanberi Yıldıran spor, Doğan yıldız, Bülbüldere, Kalespor, Balat Kültür spor maçlara gelmediğinden çekildikleri anlaşılıyor. Bu vesile ile de Kupa maçlarının tadı kaçmış bulunuyor. Bu hafta Doğan Güneş, Ay — Yıldız, Cam spor hükmen galip, Çetin spor Akınspor'u 5-1 mağlûp etmiştir.

Yıldıran spor: 2 Akarca G. 2

2 Eylûl 1951 Pazar günü Yedikule sahasında Yıldıran spor (A), (B) — Akanca (A), (B) takımları arasında bir dostluk maçı yapılmıştır.

Saat 12.00 de yapılan (B) takımları maçında Yıldıran spor yediği 4 gole mukabil Rafet ve Güneyin pası ile Abdullah'ın ayağile 2 gol çıkararak maçı 4 - 2 mağlûp bitirmiştir. Maça Yıldıran spor şu tertiple çıkmıştır:

Nedim — Avni, Yılmaz — Mehmet, Erdoğan, Özer — Abdullah, Güney, Nuri, Hamdi, Rafet.

İkinci maç saat 14.30 da (A) takımları arasında yapılmış ve Enver Uzunöner'in kaptanlığı altındaki Yıldıran spor'lular şu kadroyla sahada yer almışlardır.

İsmail
Enver Selâmi
Faik Hilmi Nevzat
Osman Hasan Emin Gazanfer Nahit

Maça Yıldıran spor'un vuruşiyle başlandı. İlk ânlar mukabil akınlarla geçiyor. Her iki takımın da yaptığı akınlar tehlikeli oluyordu. İşte 17 nci dakikada Akarca takımı sağdan yaptığı bir akını golle neticelendirdi. Bu golden sonra Yıldıran spor'lular ilk dakikalara nazaran daha anlaşmalı bir oyun tatbik ediyorlar.. 26 ncı dakikada Yıldıran spor üst üste üç korner kazandı. Çekilen iki korner netice vermedi. Fakat üçüncü çekilen kornerde top Nahidin ayağını buldu, Nahit de bunu güzel kullanarak gole çevirdi. Ve devre 1—1 berabere bitti.

İkinci devrede Yıldıran S. Hilmi'nin yerine İshak'ı alarak oyuna başlıyor. Anlaşmalı ara paslariyle oynayan Yıldıran'lılar Osman'ın ayağile bir gol daha attılar.. Bu golden sonra Akarca da Ferruh'un ayağıle bir gol atarak buna mukabele etti. Maç çok çekişmeli oluyordu. Maçın sonlarına doğru Yıldıran spor Emin vasıtasiyle bir gol daha attı. Hakemin verdiği gol kararına Akarca gençleri itiraz ederek hakemi kararından vazgeçirterek Yıldıran spor'un bir golünü heba etmiş oldular. Maç da 2—2 berabere sona ermiş oldu.

Faik KALYONCU

Akarca takımı ile 2—2 berabere kalan Yıldıran Spor on bir'i

Demiryolu işçileri

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

rine 8 de başlaması istenmiş, «amele» adı verilen müstahdemlere de ekmek ve yemek verilmesi lüzumu belirtilmiştir. İşçiler, ücret zammı almak için «imtihan» a tâbi tutulduklarından şikâyet etmişler, mutlaka asgari ücret bareminin tatbiki lüzumu belirtilmiştir.

IŞÇI HAKKI
Haftalık Siyasi Müstakil Gazete
Gönderilen yazılar geri verilmez.

Yıllık abonesi 520 kuruş
Altı aylık 260 »

İlân Tarifesi
Başlık 20.00 lira
Resmî ilânların bir santimi 2.00 »
Kongre ilânları 7.50 »

Doğum, nişan, düğün ve ölüm ilânlarından hiç bir ücret alınmaz.
Basıldığı Yer: Son Telgraf Matbaası

Işçiler sigortadaki ilâçlara göre hastalanacak

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

mevcut ilâçlara göre yeniden tanzim edilerek gönderilmesini ve bundan böyle ona göre reçete yazılmasını hasseten rica ederim.»

«Sağlık Merkezimiz eczanesinde mevcut müstahzarların listesi ekli olarak gönderilmiştir. Eczanemizce emriniz üzerine imal edilecek reçeteler haricindeki hazır ilâçların listede yazılı olanlar arasından seçilerek yazılması işlerimizin daha kolay ve verimli olması bakımından doğru olacağını hatırlatır, saygılarımı sunarım.»

IŞÇI HAKKI — Bu yazılardan anlaşıldığına göre; işçiler, Sigorta Sağlık Merkezi eczanesinde mevcut olan hazır ilâçlara göre hasta olurlarsa ne âlâ! Aksi takdirde, hastalığına uygun düşmese bile ona yakın bir ilâçla hasta hasta sürünecektir. Hem bunun böyle olması, sigorta işlerinin «daha kolay ve verimli olması bakımından doğru» imiş! Amma, işçilerin sağlığı bakımından zararlı, hattâ tehlikeli olabilir. Bunun ehemmiyeti yok! Yeter ki Sigortanın işleri daha kolaylaşsın, vazifeli baylar zahmet buyurup yorulmasınlar!

Bir hastaya birbirine yakın ilâçlardan herhangi birinin verilmesinde tıbben belki bir mahzur yoktur. Fakat öyle hastalıklar vardır ki mutlaka falan müessesenin, falan addaki iğne veya ilâcı ile ancak iyileşebilir. Bunu bir başhekimin bizden iyi bilmesi gerekir. Böyle iken doktorları «eczahaneye göre» ilâç yazmağa icbar etmek işçi sağlığına düpedüz önem vermemek demektir. Baylar! Işçiler, yaşamaları ehemmiyetsiz lâalettayin birer mahlûk değil, bu memleketin en gözde olması gereken vatandaşlarıdır. Işçiler, bin bir türlü gayri sıhhî iş yerleri ve iş şartlarında hastalandıktan sonra Sigorta eczanesinin dar çeşitli eczanesindeki ilâçların tedavi imkânlarına göre ayarlanmazlar. Eczane, hastalık çeşitlerine göre zenginleştirilir. Hattâ icap ederse uçakla falan memleketten serum veya ilâç temin edilir. Çünkü işçiler, parazit değildirler. Alınlarının teri, bileklerinin gücü ve dimağlarının cevheri ile haklarını istiyorlar.

Düz taban işçi

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

de belden aşağısının tutmadğını, sızlamakta olduğunu görür, 20 Nisan Cuma günü Sigorta doktoruna gider. Doktor muayene eder. «Ne hastalğın var?» der. Recep de «belden aşağım tutmuyor. On adım atsam takatsiz düşüyorum, çalışamıyorum» cevabını verir. Doktor «Yok, der, sen düz tabansın. Çalışabilirsin.» fakat işçi arkadaşımız yol yürüyemediği, fabrikada iş yapamadığı için müesseseye devam edemez. Bir iki ay evvel de hem Sigorta, hem Fabrika arakadaşımıza maddî yardımı keser. Bunun üzerine Haziran ayının sonlarına doğru tekrar çalışmağa mecbur kalır. Fakat Romatizma, yahut başka bir hastalık aman vermez.

Işçi arkadaşımız, işini bırakır. Devlet hastanelerine başvurur, «Ben düztaban mıyım?» der. Doktorlar «hayır» cevabını verir. Fakat Sigorta doktoru iddiasında ısrar eder. Bu defa işveren; arkadaşımızın hesabını kesmek ister. Arkadaşımız razı olur. Bu defa kıdem tazminatını 933 den itibaren vermeğe kalkar. Halbuki Iş Kanununun 13 ncü maddesinin son fıkrası «kıdemleri iş akdinin devam etmiş veya fasılalarla yeniden akdedilmiş olmasına bakılmaksızın aynı işverenin bir veya müteaddit iş yerlerinde çalıştıkları süreler nazara alınarak hesaplanır» demektedir. Işveren bunu hiçe saymakta, Bölge Çalışma Müdürlüğü de müsbet bir müdahalede bulunmamaktadır.»

IŞÇI HAKKI — Dikkati çeker, arkadaşımızın mağduriyetinin önlenmesini talep ederiz.

Yağmur altında

(Baştarafı 1. ci Sahifede)

dairesi gayri sıhhîdir. Öyle ki yağmurlu havalarda kendimizi sulardan muhafaza için yer bulamıyoruz. Bir kısmımıza gelir vergisi tatbik edilmemiştir. Esasen aylık veya haftalığımızın mikdarını bilmiyoruz. Çünkü hesap pusulası verilmiyor. Sık sık ceza parası kesiliyor. Buna karşılık makbuz verilmiyor. Fabrika 8 aydanberi üç posta çalışıyor. Halbuki bu hal iç yönetmeliğe aykırıdır. Üstelik bir postaya iltimaslı işçiler alınıyor ve onlara 8 saat normal mesaiden sonra üç saat da fazla mesai yaptırılarak yüzde elli zamlı ücret ödeniyor.

Kaplanka Mensucat fabrikasının haksızlıklarının bir ân evvel düzeltilmesini bekliyoruz.

Kollektif iş akdi

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

yok. Vaadler yerine getirilmiş değildir. Daha dün (Anti Demokratik) oldukları ilân edilen kanunlar olduğu gibi duruyor. Halbuki iş hayatının işçinin çalışma ve yaşama şartlarının bu gecikmeye hiç tahammülü yoktur.

Bu mesele üzerinde çok konuşulduğu için kısaca söyleyelim ki mevcut iş kanunu ve iş hayatı ile ilgili sair kanunlar işçinin en âcil, en haklı menfaatlerini korumaktan çok uzaktır; gerçekten insan hak ve hürriyetlerine aykırıdır. Birbirine uymayan hükümlerle doludur. Karışık ve anlaşılması zordur. Tatbik edilme imkân ve müeyyidelerinden mahrumdur; Ana hükümleri tesirsiz bırakan istisnalarla doludur; İlmî esaslara dayanmayan ölçü ve düşüncelerle geniş işçi tabakalarını (Toprak ve deniz işçilerini, fikir işçilerini on işçiden az işçi çalıştıran iş yerlerindeki işçileri) himayesi dışında bırakmıştır.

Bütün bu sebeblerden dolayı bu kanunların demokrasi esaslarına, insan hak ve hürriyetlerine uygun olarak değiştirilmesi, en küçük bir fark gözetmeksizin bütün işçilerin hak ve menfaatlerinin biran evvel kanun teminatı altına alınması lâzımdır. İşte, işçi için hayatî önem taşıyan şu noktaların bilhassa dikkatle ele alınması elzemdir:

Emeğin verim kabiliyeti ve hayat pahalılığının devamlı artışını takip eden asgarî ücretin tayini.

Bu çok önemli bir dâvadır. Herşeyden evvel fiyat politikasına bağlıdır. Sağlam bir fiat politikası ile fiatlar makûl hadlerde tutulmadıkça tek başına asgari ücret tayini ile işçinin asgarî geçim şartları temin edilemez. Çünkü ücret artışları baş döndürücü fiat artışlarını takip edemez. Bu hususta başvurulacak çare, fikrimizce; ileride Sendika temsilcilerinin de iştirakiyle muhtelif müessese temsilcilerinden mahallî komisyonlar teşkil etmek ve asgarî ücretin tayini ile fiatların mürakabesi vazifesini bu komisyonlara vermektir. Böylece bu komisyonlar bir taraftan asgarî ücreti tayin eder, diğer taraftan da fiatları kontrol, gayri kanunî fiat artışlarını, ihtikâr ve karaborsa hâdiselerini alâkalı makamlara ihbar eder. Bu tedbirin müessir olması için şüphesiz bu gibi fiillerin şiddetli cezalarla cezalandırılması lâzımdır

Ceza veya her hangi bir nam altında olursa olsun işçi ücretlerinde en küçük bir kesintiye müsaade edilmemesi, ücret bakımından kadın ve erkek farkı gözetilmemesi, tatillerin ücretli olması. Bu üç nokta dikkat nazarına alınmadıkça asgarî ücretin tayini bir fayda temin etmez.

Bir saatlik yemek paydosu dahil olmak üzere günde sekiz saat iş, haftada 44 saat iş, 44 saat tatil. Bu iş günü meselesi ücret meselesiyle sıkı sıkıya bağlıdır. Birinin açık bırakılması veya gevşek tutulması diğerini tesirsiz bırakır. Zamanımızda emeğin verim kabiliyetinin çok artmış olduğunu ve sanayide rasyonalizasyonun işverene temin ettiği büyük menfaatler gözönünde tutulursa bu talebin böyle bir aşırı talep olmadığı, çok mütevazi bir istek olduğu hemen anlaşılır.

Bu günkü ferdî iş akdi yerine kollektif mukavelelerin ikame edilmesi bilindiği gibi ferdî mukavele yâni işverenle işçinin yalnız olarak akdettikleri iş akdi işçinin aleyhindedir. Çünkü işçi bu günden yarına bekliyemez, karnını doyurmak için çalışmak mecburiyetindedir. Bu mecburiyet onu işverenin teklif edeceği şartları kabule zorlar. Şüphesiz ki bu şartlar da umumiyetle işçinin aleyhindedir.

Kollektif mukavele işçinin bu zayıf tarafını takviye eder, işveren karşısında toplu olarak çıkan işçilere tek işçiye olduğu gibi kendi şartlarını zorlayamaz. Karşı tarafın şartlarını da kabul etmek zorunda kalır. Ancak bu mevzuda dikkat edilecek önemli bir nokta vardır ki o da kolektif mukaveleler alâkadar bütün işçiler tarafından münakaşa edilmeli ve onların kontrolü altında sendikalar tarafından imzalanmalıdır.

Fabrika havuzlarda sigorta için fazla kesilen paralar

Devlet Denizyolları Fabrika, Havuzlarda çalışan işçilerden bir grup şunları bildirmiştir:

1 — Sigorta primleri, vergi kesilmeden önceki aylık tutarından kesilmekte idi. Bunun yanlış olduğunu anlattık. Nihayet 951 den itibaren elimize geçen para üzerinden sigorta primi kesmeğe başladılar. Fakat evvelce yanlış tahakkuk neticesinde kesilen paramızı istedik. Bugüne kadar verilmedi. Nereye müracaat ettiysek müsbet bir netice alamadık. Ilgililerin nazarı dikkatini celbetmenizi rica ederiz.»

IŞÇI HAKKI — Esasen az para alan işçilerin fazla kesilen paraları süratle iade edilmelidir. Işçiler için 10 kuruş dahi bir kıymet ifade eder. Dikkati çekeriz.

Bir sendikada yolsuzluk

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

ri Yönetim Kurulu üyelerinden bir kısmı arasında tevzi edilmektedir.

Tahkikat sonucunun ne olacağı merakla beklenmektedir.

Acı bir ölüm

Kıymetli Sendikacı arkadaşlarımızdan, Tekstil ve Örme Sanayii Işçileri Sendikasının Mahmutpaşa Şubesi Başkanı Ismail Tuğtekin ve eşi Bn. Aysel Tuğtekin'in çok sevdikleri yavruları Cengiz 27.8.951 günü vefat etmiştir.

Ana ve babaya baş sağlığı dileriz.

Adanada

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

retle muztaz vaziyettedirler. Çünkü idare bugüne kadar işçilerin günlük hayat standardına göre ücret vermeyi asla düşünmemiştir. Tekel müessesesinde çalışan işçilerin % 3 ü yüz kuruştan yüz otuz kuruşa kadar % 4 ü 75 kuruştan yüz kuruşa kadar % 18 i 17 kuruştan 25 kuruşa kadar % 30 u 50 kuruştan 75 kuruşa kadar ve % 45 i 25 kuruştan 50 kuruşa kadar saat ücreti almaktadır. Bu ücretleri alan işçiler arasında en az iki nüfus bakan aile reisinden tutun da altı yedi nüfus bakan aile reisleri de mevcuttur.

Halbuki bugün şehrimiz ticaret ve sanayi odasının yayınlamış olduğu aylık hayat endeksine göre ana, baba ile biri küçük diğeri 7 ve üçüncüsü 17 yaşında çocukları olan orta halli bir ailenin geçimi için aile reisinin 951 Temmuz ayı içinde 352 lira 98,5 kuruş kazanması icap ediyor. Halbuki 17 kuruş alan bir işçi bir aylık çalışma süresi içinde sigorta primi kesildikten sonra 33 lira 94 kuruş kazanıyor bu para ile işçinin nasıl geçinebileceğine dair maalesef kimsenin alâkadar olduğu da yok. Işte sendikamız bunun içindir ki aradaki büyük farkı nisbeten olsun kapatabilmek için 17 kuruştan 25 kuruşa kadar saat ücreti alan işçiye % 125, 26 kuruştan 50 kuruşa kadar % 90, 51 kuruştan 75 kuruşa kadar % 75, 76 kuruştan 100 kuruşa kadar % 60; ve 101 kuruştan 130 kuruşa kadar saat ücreti alan işçiler için de % 40 zam talep etmiş bulunuyoruz. Buna dair ihtilâfnamemezi fabrika müdürlüğü İstanbuldaki genel müdürlüğümüze bildirmiş bulunuyor. Bugün ve yarın cevap beklemekteyiz.» A. Ö.

Kayıp diploma

Cağaloğlu Akşam Kız San'at Okulundan 945 Haziran devresinde aldığım 1356 No. Diplomamı kaybettim. Hükmü yoktur.

Saadet GÜMÜŞ